

*Enligt sändlista*Ellen Nystedt
Naturavdelningen
036-39 50 60Postadress 551 86 Jönköping
Besöksadress Hamngatan 4
Tfn 036-39 50 00
Fax 036-12 15 58
E-post
jonkoping@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/jonkoping
Plusgiro 6 88 06-9
Bankgiro 5206-5877

Bildande av naturreservatet Slottsberget i Jönköpings kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808, MB) området Slottsberget, som det avgränsas på bifogad karta (bilaga 1), som naturreservat.

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och skapa förutsättningar för biologisk mångfald knuten till en äldre ekdominerad och olikåldrig blandlövskog
- bevara och skapa förutsättningar för biologisk mångfald knuten till jätteeckar och naturbetesmark
- tillgodose behov av områden för friluftsliv.

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken, samt 22 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet (se **Reservatsföreskrifter**).

Länsstyrelsen fastställer, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., de mål och riktlinjer för området långsiktiga vård som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen (bilaga 2). Förvaltare av reservatet ska vara Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Administrativa data

Namn	Slottsberget
Skyddsform	naturreservat
Beslut om Natura 2000	nej
Kommun	Jönköping
Socken	Skärstad
Karta	fastighetskarta: 07E3c
Lägesbeskrivning	0,5 km nordväst om Skärstad
Fastigheter	del av fastigheterna Lyckås 1:2 & 1:7 & Hillinge 2:5
Markägarkategori	enskilda och Jönköpings kommun
Gräns	se karta, bilaga 1. Gränsen är inmätt av Lantmäteriet
Areal	22,4 hektar

Beskrivning av området

Slottsberget är en höjd i Skärstadalen och ligger strax norr om Landsjön, nordväst om Skärstad. Toppen av berget ligger drygt 240 meter över havet. På sluttningarna och i hela området växer en ekdominerad blandlövskog. Inom reservatet finns även naturbetesmark som det inom och i dess närhet finns jätteekar. På Slottsberget noteras många värdefulla naturelement som gamla och grova lövträd, vidkroniga ekar, död ved i olika nedbrytningsstadier, brant- och bäckmiljöer samt en lundflora med arter som ormbär, lundstjärnblomma, lundbräsa, hässleklocka, blåsippa, gullpudra och skogsbingel. Längs med bäcken växer det rikligt med mossor och på träden finns mossor som krusig ulota, piskbaronmossa och fällmossa.

För mer information om området och dess naturvärden hänvisas till skötselplanen (bilaga 2).

Reservatsföreskrifter**A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden**

Inom reservatet är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada eller transportera bort levande eller döda träd eller buskar. Undantag gäller för röjning och borttransport av buskar, sly och enstaka träd i betesmarkerna inom delområde 1 enligt bifogad beslutskarta, eller vid underhåll av stängsel
2. plantera in för trakten främmande växter eller djur
3. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
4. tillföra kalk, andra mineralämnen eller gödselmedel
5. bedriva täkt av något slag
6. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika, dämna, plöja eller anordna upplag med undantag för att tippa sten från intilliggande åkermark i delområde 2, enligt bifogad beslutskarta
7. framföra motordrivet fordon, med undantag för jordbrukets behov samt för små terränggående fordon vid uttransport av fällt vilt
8. uppföra byggnad eller anläggning
9. anlägga väg, led eller parkeringsplats
10. anlägga mark- eller luftledning, mast eller antenn.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

12. uppföra nya stängsel.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. Utmärkning och skyltning av reservatet.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor (vid parkering och utmed strövstig).
3. Anläggande och underhåll av parkeringsplats
4. Anläggande och underhåll av strövstig och rastplats enligt markering på skötselplan (bilaga 2b).
5. Utförande av åtgärder för att uppnå syfte och bevarandemål med reservatet, bland annat naturvårdande röjningar och gallringar, ringbarkning av träd, friställande av träd, underhåll av stigar, utschaktande av grushögarna där utgrävning av gravar tidigare utförts, uppförande av utsiktsplatser med bänk.
6. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål
7. Virke i samband med naturvårdsåtgärder, som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan, tillfaller staten.

C. Föreskrifter för allmänhet och sakägare enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom reservatet

Inom reservatet är det förbjudet att:

1. skada fasta naturföremål
2. skada levande eller döda, stående eller liggande träd eller buskar med undantag för uppsättning av fågelholkar eller liknande
3. plocka eller samla in mossor, lavar eller svampar, med undantag för matsvamp
4. samla in ryggradslösa djur med hjälp av fällor
5. sätta upp tavla, affisch, skylt, inskrift, eller därmed jämförlig anordning
6. elda, annat än med medhavd ved.

Inom reservatet är det utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

9. använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål eller liknande verksamhet med fler än 100 deltagare
10. anordna lägerverksamhet med fler än 30 personer.

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för reservatets skötsel och uppföljning enligt fastställd skötselplan (bilaga 2). Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för normalt underhåll av befintliga vägar och elledningar. Från föreskrifterna undantas även åtgärder för vetenskaplig undersökning eller motsvarande, som i förväg godkänts av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller/ kan gälla för området, t.ex. kulturminneslagen (1988:950).

Bakgrund

Slottsberget inventerades av Skogsstyrelsen år 1995 i Löv- och barrskogsinventering i Jönköpings län och klassades som ett område med

lövskogsvärden. När jätteträd i Östra Vätterbranterna inventerades 1999 uppmärksammades Slottsberget då fyra jätteträd hittades. Slottsberget nyckelbiotopinventerades av Skogsstyrelsen 2001 och 2002. I stort sett all skog i området klassades då som nyckelbiotop eller naturvärdesobjekt. Vid en utvärdering över all mark med höga naturvärden i Östra Vätterbranterna 2005 bedömdes Slottsberget tillsammans med elva andra områden vara i behov av ett långsiktigt skydd i form av naturreservat. Markägarna till Slottsberget fick i augusti 2005 ett informationsbrev om Länsstyrelsens planer. Under vintern 2005 och våren 2006 diskuterades förslaget mellan Länsstyrelsen och markägare. I april 2006 beställde Länsstyrelsen en värdering av området. I december 2008 var avtal om intrångsersättning träffade för samtliga fastigheter. En fördjupad fältinventering av området genomfördes av Jönköpings läns museum under 2007 för att se eventuella kulturspår.

Samråd enligt 25-26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har skett med Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och Jönköpings kommun.

Ett förslag till beslut och skötselplan skickades den 5 mars 2008 på remiss till Jönköpings kommun, Jönköpings läns museum, Skogsstyrelsen, markägare och olika intresseorganisationer. Berörda sakägare förelades samtidigt att inkomma med yttrande. Jönköpings kommun tillstyrkte förslaget. Jönköpings läns museums synpunkter beaktas i beslut och skötselplan.

Motivering

Bestämmelser

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat skälen för beslutet anges. I beslutet ska också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

I 7 kap. 6 § MB anges bland annat att om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. utförs gallring, röjning, slätter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
3. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I 7 kap. 30 § MB stadgas att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

I 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. anges bl.a. att Länsstyrelsen ansvarar i länet för områdesskyddet.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska länsstyrelsen fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård. En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Länsstyrelsen får, enligt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Bestämmelserna i 3 och 4 kap. ska, bl.a. vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet, som ska tillämpa bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

Bedömning

Länsstyrelsen arbetar med genomförande av, de av riksdagen beslutade, miljömålen. Naturreservatsbildning av Slottsberget bidrar till att både miljömålet "Levande skogar" och "Ett rikt växt och djurliv" kan uppfyllas. Slottsberget är en ädellövskog inom värdetrakten Östra Vätterbranterna och i ett dellandskap med naturvärden knutna till ädellövträd och jätteträd. Området prioriteras därför för långsiktigt skydd enligt Länsstyrelsens och Skogsstyrelsens "Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län".

Vid Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering av Slottsberget klassades 3,2 hektar som nyckelbiotop och 13 hektar som naturvärdesobjekt, vilket är i stort sett all skog som ingår i naturreservatet. Ekskogen mellan Hillinge och Lyckås ingår i området i "Skärstaddalen med Landsjön" som pekas ut i länets naturvårdsprogram (Natur i Jönköpings län 80-34). Slottsberget är inventerat i Löv- och barrskogsinventering i Jönköpings län 1995 och

benämns som område med lövskogsvärden. Slottsberget och Skärstaddalen är utpekade som riksintresse för naturvård, rörligt friluftsliv (GEO_UTB_4_2) och kulturmiljövård (F74). Samtliga utpekade riksintressen beaktas i beslut och skötselplan.

Slottsberget är ett värdefullt naturområde med höga biologiska värden. Inom området växer en blandlövskog med inslag av gamla och grova träd. Ek är det dominerade trädslaget men det växer även klibbal, ask, alm, lönn, asp, bok, björk och tall. Flera jätteträd finns i området. En fortsatt hävd i betesmarken samt en utvidgning av den, där fler träd friställs, bevarar och höjer värden knutna till solexponerade träd. I området är 13 signalarter, sex rödlistade arter samt två fågeldirektivarter påträffade. Slottsberget är både med sin rymliga parkeringsplats och närhet till samhällen både besöksvänligt och välbesökt. I reservatet finns flera stigar och det ska iordningsställas en utsiktsplats på toppen av berget samt en rastplats vid de utgrävda gravarna.

Länsstyrelsen bedömer att områdets höga naturvärden motiverar ett skydd mot exploatering och skogsbruk. Området ska därför skyddas som naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till reservatets syften och värden. De är främst avsedda att bevara en äldre ekdominerad blandlövskog. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § miljöbalken avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Reservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Hur man överklagar m.m.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (Miljödepartementet) **genom skrivelse till Länsstyrelsen** – se bilaga 4 (formulär 23).

Upplysning

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, samt i Jönköpings-Posten. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder i kraft den 1 juni 2009 och de gäller omedelbart även om de överklagas.

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsråd Monica Flodström beslutat och naturvårdshandläggare Ellen Nystedt varit föredragande, har även länsjurist Ulrika Källberg, naturvårdsdirektör Johan Uhr, tf funktionsansvarig områdesskydd Helena Uhlén deltagit.

Monica Flodström

Ellen Nystedt

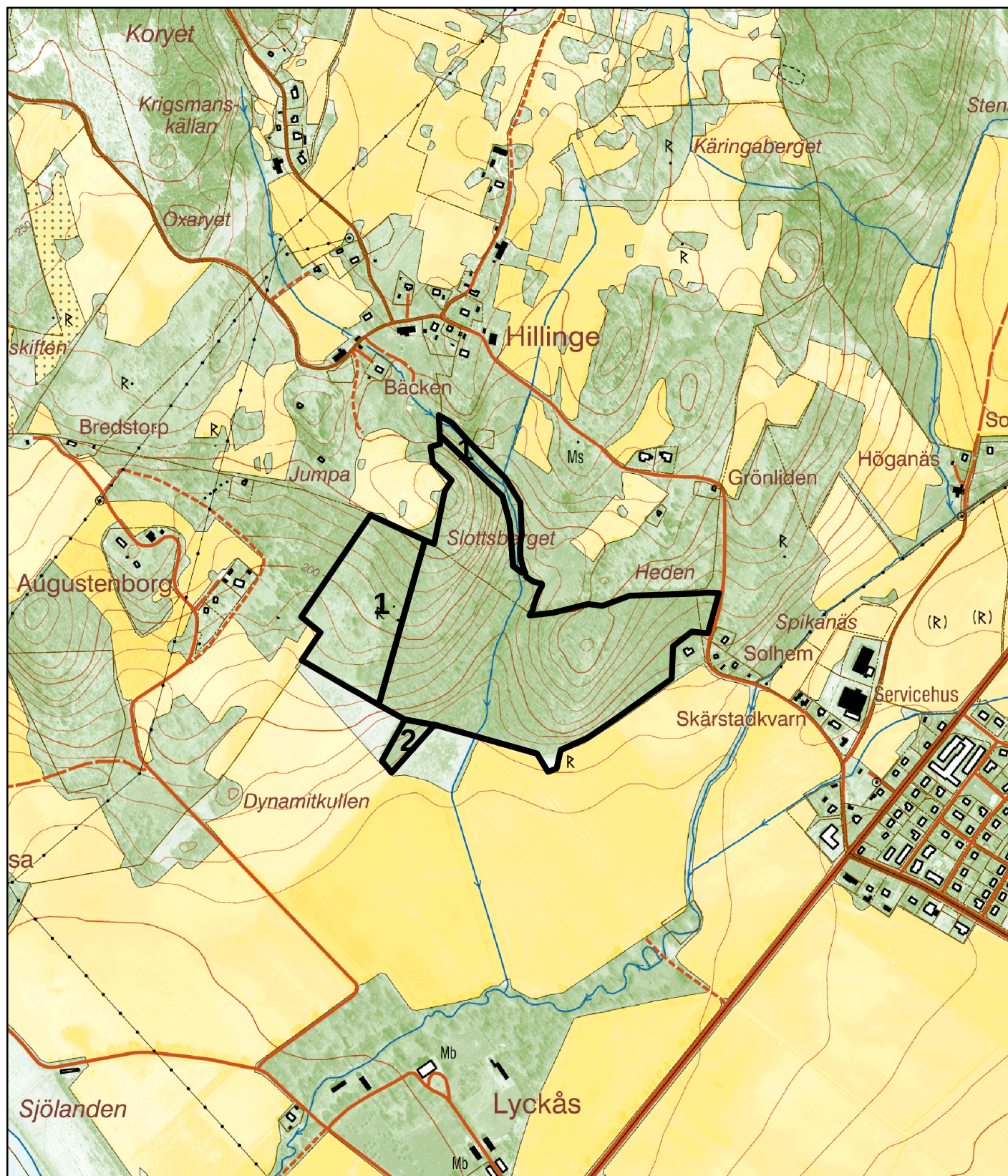
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Sakägarförteckning
4. Konsekvensutredning
5. Hur man överklagar
6. Sändlista

Naturreservatet Slottsberget

Bilaga 1

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2009-04-20, dnr 511-10826-05

1:10 000

 Reservatsgräns Slottsberget

 Delområde 1

 Delområde 2

© Lantmäteriet 2007. Ur GSD-Fastighetskartan
ärende 106-2004/188F.

Kartkälla: Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 1999-09-16.